

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.13.SGB.0-12.00-00-7/610- 353
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7/4669)

29-05-2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 13.03.2012 tarih ve 88810 sayılı yazınız.

Tekirdağ Milletvekili Sayın Emre KÖPRÜLÜ'ye ait 7/4669 Esas No'lu yazılı soru önergesi Bakanlığımızca incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler ekte sunulmaktadır. Bilgilerinize arz ederim.

Faruk ÇELİK
Bakan

EK : 1 Yazı

İnönü Bulvarı No:42 Emek 06520 Ankara
Tel : 0312 212 20 72 – Faks : 0312 215 18 00
www.csgh.gov.tr

İrtibat : E. YARDIMCIEL Memur
Tel : 296 64 36
e-mail : eyardimciel@csgh.gov.tr

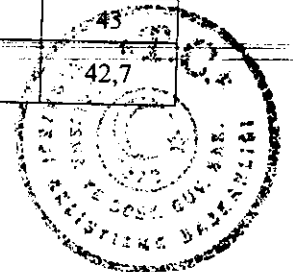
**TEKİRDAĞ MİLLETVEKİLİ SAYIN EMRE KÖPRÜLÜ'YE AİT 7/4669 ESAS NO'LU
YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAP**

TÜİK 2011 yıllık verisine göre ülke genelinde istihdam edilenlerin sayısı 24.110.000'dir. Bu sayının 6.973.000'lik kısmı kadın istihdamından oluşmaktadır. Yine aynı dönem içerisinde işgücüne dahil olmayan kadın nüfus 19.414.000'dir.

Diğer taraftan 2012 yılı Ocak ayı verilerine göre sosyal güvenlik sistemine kayıtlı/sigortalı olarak çalışan kadınların sayısı toplamda 4.257.350'dir. Bunlardan hizmet akdiyle çalışanların (4/a'lı) sayısı 2.772.174, kendi nam ve hesabına bağımsız çalışanların (4/b) sayısı 708.971, kamuda çalışanların (4/C'li) sayısı ise 776.205'dir.

İstihdam rakamları TÜİK tarafından gerek yıllık gerekse aylık olarak yayınlanmaktadır. Aşağıdaki tabloda TÜİK verilerinden yararlanarak 2011 yılı gerek toplamda gerekse cinsiyet bazında işgücü ve istihdamı rakamları yer almaktadır. Bu veriler şehir bazında değil bölgesel olarak tutulmakta, bu konuda ülkemiz 26 bölgeye ayrılmaktadır.

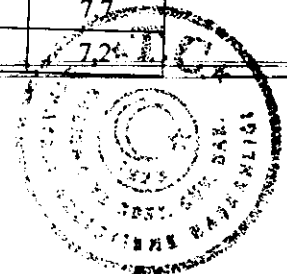
KURUMSAL OLMAYAN NÜFUSUN İŞGÜCÜ DURUMU (DÜZEY 2) (000)					
2011 YILI - TOPLAM	15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	İşgücü	İstihdam edilenler	İşgücüne katılma oranı (%)	İstihdam oranı (%)
TOPLAM	53.593	26.725	24.110	49,9	45,0
TR82 (Kastamonu, Çankırı, Sinop)	579	344	324	59,5	56
TR90 (Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane)	1.930	1.107	1.036	57,4	53,7
TR61 (Antalya, Isparta, Burdur)	1.964	1.138	1.032	57,9	52,6
TR81 (Zonguldak, Karabük, Bartın)	793	451	417	56,9	52,6
TR21 (Tekirdağ, Edirne, Kırklareli)	1.252	693	632	55,4	50,5
TR33 (Manisa, Afyon, Kütahya, Uşak)	2.123	1.119	1.066	52,7	50,2
TR32 (Aydın, Denizli, Muğla)	2.188	1.190	1.088	54,4	49,8
TR83 (Samsun, Tokat, Çorum, Amasya)	2.004	1.052	996	52,5	49,7
TRA2 (Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan)	704	383	344	54,4	48,8
TR42 (Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova)	2.511	1.373	1.210	54,7	48,2
TRA1 (Erzurum, Erzincan, Bayburt)	689	348	326	50,5	47,3
TR62 (Adana, Mersin)	2.675	1.390	1.241	52	46,4
TR52 (Konya, Karaman)	1.608	796	742	49,5	46,1
TR31 (İzmir)	3.099	1.653	1.410	53,4	45,5
TR41 (Bursa, Eskişehir, Bilecik)	2.753	1.339	1.237	48,6	44,9
TR72 (Kayseri, Sivas, Yozgat)	1.661	832	743	50,1	44,7
TR22 (Balıkesir, Çanakkale)	1.289	607	575	47,1	44,6
TR63 (Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye)	2.050	1.010	889	49,3	43,4
TRB1 (Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli)	1.203	578	519	48,1	43,2
TR10 (İstanbul)	9.773	4.773	4.211	48,8	43,1
TR51 (Ankara)	3.590	1.706	1.545	47,5	43
TR71 (Kırkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir)	1.110	515	474	46,4	42,7

TRB2 (Van, Muş, Bitlis, Hakkari)	1.197	566	497	47,3	41,5
TRC1 (Gaziantep, Adıyaman, Kilis)	1.592	679	581	42,6	36,5
TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır)	2.022	663	608	32,8	30,1
TRC3 (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt)	1.234	419	365	33,9	29,6

Yukarıdaki tabloya göre Türkiye genelinde istihdam oranının yüzde 45 düzeyinde gerçekleştiği görülmektedir. İstihdam oranı bölgeler itibarıyla en yüksekten düşüğe doğru sıralanmıştır. Tablodan da görüleceği üzere en yüksek istihdam yüzde 56,0'lık oranla "TR82 (Kastamonu, Çankırı, Sinop)" bölgesinde en düşük istihdam ise yüzde 29,6'lık oranla TRC3 (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt) bölgesinde gerçekleşmiştir.

KURUMSAL OLMAYAN NÜFUSUN CİNSİYETE GÖRE İŞGÜCÜ DURUMU (DÜZEY 2) (000)					
2011 YILI - KADIN	15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	İşgücü	İstihdam edilenler	İşgücüne katılma oranı (%)	İstihdam oranı (%)
TOPLAM	27.273	7.859	6.973	28,8	25,6
TR82 (Kastamonu, Çankırı, Sinop)	297	136	127	45,8	42,8
TR90 (Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane)	988	434	414	44	41,9
TR81 (Zonguldak, Karabük, Bartın)	410	179	165	43,6	40,4
TR61 (Antalya, Isparta, Burdur)	1.004	407	360	40,5	35,9
TR32 (Aydın, Denizli, Muğla)	1.120	424	379	37,8	33,9
TR83 (Samsun, Tokat, Çorum, Amasya)	1.032	372	349	36	33,8
TR33 (Manisa, Afyon, Kütahya, Uşak)	1.079	360	343	33,4	31,8
TRA2 (Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan)	350	111	107	31,6	30,5
TR21 (Tekirdağ, Edirne, Kırklareli)	618	209	180	33,9	29,2
TR42 (Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova)	1.261	429	364	34	28,8
TRA1 (Erzurum, Erzincan, Bayburt)	347	100	97	28,8	27,9
TR22 (Balıkesir, Çanakkale)	663	194	182	29,2	27,4
TR62 (Adana, Mersin)	1.364	428	369	31,4	27,1
TR31 (İzmir)	1.581	536	422	33,9	26,7
TR72 (Kayseri, Sivas, Yozgat)	845	247	218	29,2	25,8
TR63 (Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye)	1.061	303	272	28,6	25,6
TR41 (Bursa, Eskişehir, Bilecik)	1.388	382	343	27,5	24,7
TR52 (Konya, Karaman)	821	219	200	26,7	24,4
TRB1 (Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli)	618	157	141	25,4	22,8
TR51 (Ankara)	1.832	469	411	25,6	22,5
TR71 (Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir)	570	136	125	23,9	21,8
TR10 (İstanbul)	4.911	1.238	1.050	25,2	21,4
TRB2 (Van, Muş, Bitlis, Hakkari)	609	138	126	22,7	20,7
TRC1 (Gaziantep, Adıyaman, Kilis)	814	115	101	14,2	12,4
TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır)	1.047	83	80	7,9	7,7
TRC3 (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt)	643	53	46	8,2	7,2

Cinsiyet bazında istihdam oranlarına bakıldığında ise kadınların işgücüne katılım oranı ülke genelinin ve erkeklerin istihdam oranının oldukça gerisindedir. Ülke genelinde istihdam oranı yüzde 45 erkeklerin istihdam oranı yüzde 65,1 düzeyinde olmasına karşın kadınların istihdam oranı yüzde 25,6 gibi düşük sayılabilecek bir düzeydedir. Yukarıdaki tablo son sütundaki istihdam oranının büyükten küçüğe sıralanması şeklinde oluşturulmuştur. Tablodan da görüleceği üzere kadın istihdam oranının en yüksek olduğu bölge yüzde 42,8'lik oranla "TR82 (Kastamonu, Çankırı, Sinop)" bölgesi, en düşük olduğu bölge ise yüzde 7,2'lik oranla "TRC3 (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt)" bölgesidir.

Kanuna uygun olarak hazırlanacak olan Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinde kaynaştırma yoluyla yapılan eğitimde ihtiyaç duyulan düzenlemelere yer verilecektir.

Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı işbirliğiyle hazırlanan ve halk eğitimi merkezlerinde engel durumlarına göre ayrı ayrı sınıflarda ortaöğretim, ön lisans ve lisans mezunlarına yönelik 216 saatlik Özürlü Memur Seçme Sınavına Hazırlık Kursu açılmaktadır.

Ayrıca halk eğitimi merkezlerinde görme engellilere yönelik 360 saatlik Bilgisayar Kullanım Kursu, zihinsel engellilere yönelik 600 saatlik Mehter Takımı Programı ve görme engelliler için 176 saatlik Braille Alfabesi Programı uygulanmaktadır.

6-11 yaş aralığında çalışan ve sosyal güvenlik sistemine kayıtlı çocuk sayıları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

6-11 YAŞ ARASI ÇALIŞAN ÇOCUK SAYISI		
YAŞ	2012 OCAK	
	ERKEK	KIZ
6	2	2
7	7	4
8	2	4
9	3	6
10	5	7
11	7	23
TOPLAM	26	46

Türkiye’de 2011 yılı verilerine göre; 15 yaş üstü kadın nüfusu 27.273.000, işgücü piyasasında yer alan kadın nüfusu ise 7.859.000’dir.

Son yıllarda kadın istihdamı alanında izlenen politikalar ve yürütülen projeler etkisini göstermiş, kadınların işgücüne katılımında ve istihdamında önemli artışlar gerçekleşmiştir. 2004 yılında kadınların işgücüne katılma oranı yüzde 23,3 iken 2011 yılında bu oran yüzde 28,8’e yükselmiştir.

2001/2002 öğretim yılında ilköğretim kademesinde net okullaşma oranı yüzde 92,4 iken, kız çocukları için bu oran yüzde 88,4 olarak kaydedilmiştir. 2011-2012 öğretim yılına gelindiğinde ise net okullaşma oranı yüzde 98,67 olmuş, kız çocukları için ise bu oran yüzde 98,56 olarak gerçekleşmiştir.

İlköğretimde hem toplam okullaşma oranları hem de kız çocuklarının okullaşmasına ilişkin oranlar, kırsal alanlarda kentsel alanlarda olduğundan daha düşük olarak kaydedilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı Örgün Eğitim İstatistikleri 2011-2012 verilerine göre ilköğretimde kız çocuklarının net okullaşma oranının en düşük olduğu iller Van (% 86,60), Yozgat (% 93,76) ve Tokat (% 94,05); en yüksek olduğu iller ise Mersin (% 100,00) ve Amasya (% 100,00) dır.

2012 yılı Mart ayı verilerine göre Bakanlığımızca 6-12 yaş aralığında 2.962 sokakta çalıştırılan çocuk ve kardeşine hizmet verilmiştir. Bu çocuklar arasında okul çağında olup eğitim sistemi dışında kalan çocuklar eğitim sistemine kazandırılmıştır.

Türkiye’de kadınların çalışma hayatına daha çok sayıda ve etkin şekilde katılabilmeleri için özellikle son yıllarda kamu kurum ve kuruluşları, meslek örgütleri, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşları tarafından önemli çalışmalar yürütülmektedir. Bu çalışmalar aşağıda kısaca yer almaktadır:

- 2003 yılında yürürlüğe giren Yeni İş Kanunu ile işveren ve işçi ilişkisinde cinsiyet dâhil hiçbir nedenle temel insan hakları bakımından ayırım yapılamayacağı hükme bağlanmıştır.
- 2007 yılında Gelir Vergisi Kanunu’nda yapılan değişikliklerle; hane içinde kadınlar tarafından üretilen ürünlerden elde edilen gelirler vergiden muaf tutulmuştur.
- Kadınların ve gençlerin istihdamını artırmak amacıyla 2008 yılında yürürlüğe giren “İstihdam Paketi” ve 2009 yılında yürürlüğe giren “Yeni İstihdam ve Teşvik Paketi”nde mevcut istihdama ilave olarak işe alınan kadınlar ile 18-29 yaş arası gençlere ait SSK işveren priminin 5 yıl boyunca kademeli olarak İşsizlik Sigortası Fonu’ndan karşılanacağı hükmüne yer verilmiştir.
- 2004 yılında “Personel Temininde Eşitlik İlkesine Uygun Hareket Edilmesi” konulu Başbakanlık Genelgesi yürürlüğe girmiştir.
- 2011 yılında yürürlüğe giren 6111 Sayılı Kanun ile kadınlara yeni istihdam imkânlarının sağlanması bakımından erkeklere nazaran pozitif ayrımcılık yapılarak 18 yaşından itibaren çalışmaya başlamaları halinde belli koşullara bağlı olarak 12 ay süresince sigorta primlerinin işveren hisselerinin İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanacağı hususu düzenlenmiştir.
- Kadınların sosyo-ekonomik konumlarının güçlendirilmesi, istihdamının artırılması amacıyla hazırlanan 2010/14 sayılı “Kadın İstihdamının Artırılması ve Fırsat Eşitliğinin Sağlanması” konulu Başbakanlık Genelgesi 25.05.2010 tarihinde yürürlüğe girmiştir.
- 07.03.2010 tarihli “Ağır ve Tehlikeli İşler Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” te çok sayıda iş ağır ve tehlikeli iş olmaktan çıkarılarak kadın ve gençlerin istihdamına ilişkin sınırlamalar kaldırılmıştır.
- 2011 yılı Haziran ayında 100. ILO Genel Kurulu’nda kabul edilen “Ev Hizmetlerinde Çalışanlar Hakkında 189 Sayılı Sözleşme” imzalanmıştır. Ayrıca Sözleşmeyi tamamlayan 201 Sayılı Tavsiye Kararı kabul edilmiştir.
- Kendi nam ve hesabına tarımsal faaliyette bulunan kadın çiftçilerin sigorta kapsamında sayılması için aile reisi olmaları koşulunun 24.07.2003 tarihli ve “4956 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun ve Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi, Yürürlükten Kaldırılması ve Bu Kanunlara Geçici Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun” ile 2 Ağustos 2003 tarihi sonrasına uygulanmayacağı hükme bağlanmıştır. Bununla birlikte 26.01.2012 tarihli ve 6270 sayılı “Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile söz konusu koşulun 02.08.2003 tarihi öncesi için de uygulanmayacağı hükme bağlanmıştır.
- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı arasında “Kadınlar, engelliler, gazi ve şehit yakınlarına yönelik girişimcilik faaliyetlerinin geliştirilmesi ve kadın istihdamının artırılmasını öngören işbirliği protokolü” 10.02.2012 tarihinde imzalanmıştır.

- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı arasında; "İstihdam, Çocuk İşçiliği ve Sosyal Yardımlar Konularında İşbirliği Protokolü" 17.02.2012 tarihinde imzalanmıştır.
 - Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve Dünya Bankası işbirliğinde kadın istihdamını artırmak amacıyla çocuk bakım hizmetleri konusunda bir model oluşturulması çalışmaları yürütülmektedir.
 - Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) tarafından kadın girişimciliğini teşvik etmek amacıyla 4 ilde "Kadın İş Geliştirme Merkezleri" açılmış ve uygulamalı girişimcilik eğitimleri verilmektedir. Bununla birlikte KOSGEB tarafından KOBİ'lere sağlanan kredi miktarında kadınlara pozitif ayrımcılık yapılarak erkeklere nazaran 5 bin TL daha fazla kredi verilmiştir. Halen Uygulamalı girişimcilik eğitimini tamamlayarak işini kuran girişimciler ve İŞGEM girişimcilerine yönelik olarak verilen "Yeni Girişimci Desteği"nde destek oranı kadınlar ve özürllüler için yüzde 10 oranında daha fazladır.
 - Kadın girişimciliğinin teşvik edilmesi ve yoksulluğun önlenmesi için İl Özel İdarelerinin görevleri çerçevesinde yoksullara sağlanan mikro kredi uygulamalarının pozitif ayrımcılık içerecek şekilde kadın yoksulluğunu azaltmaya yönelik olarak yaygınlaştırılması çalışmaları sürdürülmektedir.
 - Kadınların işgücüne katılımını ve istihdam edilebilirliğini arttırmak amacıyla Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından çok sayıda projeler yürütülmekte, mesleki eğitim kursları düzenlenmektedir. Bununla birlikte GAP, DAP, DOKAP bölgesel projeleri kapsamında kadınların güçlendirilmesini amaçlayan çalışmalar gerçekleştirilmektedir.
- Söz konusu çalışmaların tüm tarafların işbirliğinde yaygınlaştırılarak sürdürülmesi kadınların çalışma hayatına katılımının artırılmasında büyük önem taşımaktadır.

